

CEVROINSTITUT

[school of political studies]

Čisté a schůdné chodníky ...

*Odpovědnost obcí při správě a údržbě
pozemních komunikací*

JUDr. PhDr. Petr Kolář, Ph.D.
Únor 2010

Co je to chodník ?

■ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích

■ Vlastnictví komunikací (§ 9, odst. 1)

- Vlastníkem dálnic a silnic I. třídy je stát.
- Vlastníkem silnic II. a III. třídy je kraj, na jehož území se silnice nacházejí,
- **Vlastníkem místních komunikací je obec, na jejímž území se místní komunikace nacházejí**
- Vlastníkem účelových komunikací je právnická nebo fyzická osoba.

■ Pozemní komunikace je samostatnou věcí, která má svého vlastníka

- možnost zřízení věcného břemene (§ 17, odst. 2)

■ *„Pokud nejsou samostatnými místními komunikacemi, jsou součástími místních komunikací též přilehlé chodníky, chodníky pod podloubími, veřejná parkoviště a obratiště, podchody a zařízení pro zajištění a zabezpečení přechodů pro chodce.“ (§ 12, odst. 4)*

■ Zákon považuje chodníky **vždy za místní komunikace**

Co je to chodník ? (2)

- **Místní komunikace je veřejně přístupná pozemní komunikace, která slouží převážně místní dopravě na území obce (§ 6, odst. 1)**
 - **místní komunikace IV. třídy, kterou je komunikace nepřístupná provozu silničních motorových vozidel nebo na které je umožněn smíšený provoz. (§ 6, odst. 1, písm. d)**
 - **= chodník**
- **Judikatura Nejvyššího soudu**
 - **odlišení stavby ve smyslu stavebního zákona a stavby ve smyslu občanského zákoníku**
 - **Zn. 22 Cdo 52/2002 - pozemní komunikace = úpravy nebo ztvárnění pozemků bez samostatné právní existence**
 - **Zn. Cdo 341/2004 - vlastník komunikace splývá s vlastníkem pozemku**
 - **Zn 31 Cdo 691/2005 - místní komunikace může být samostatnou věcí, ovšem pouze v případě, že je spojena se zemí pevným základem**

Co je to chodník ? (3)

- I v případě, že by vlastník pozemku byl i vlastníkem komunikace nesmí bránit jeho obecnému užívání
 - „V mezích zvláštních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených tímto zákonem **smí každý užívat pozemní komunikace bezplatně obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou určeny (dále jen "obecné užívání")**, pokud pro zvláštní případy nestanoví tento zákon nebo zvláštní předpis jinak. **Uživatel se musí přizpůsobit stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu dotčené pozemní komunikace.**“ (§ 19, odst. 1)
- Bránění užívání chodníku
 - zákrok silničního správního úřadu
 - výzva k odstranění překážky
 - odstranění překážky na náklady vlastníka
- Vlastník pozemku musí provoz na pozemní komunikaci (místní, vč. chodníku) vždy strpět

„Chodníková“ novela zákona

■ Ústavní soud (Pl. ÚS 11/06)

- konstatoval ústavní konformitu nařízení obce, které stanoví ... povinnosti odstraňování závad těmi, s nimiž zákon spojuje odpovědnost za vzniklou škodu

■ Průběh legislativního procesu

- 28. srpna 2007 – Senát předložil návrh zákona
- 18. ledna 2008 – vláda vyslovila souhlas
- 6. února 2008 - 1. čtení návrhu zákona (VVSRR; HV)
- 7. května 2008 – 2. čtení návrhu zákona (pozměňovací návrhy)
- 18. února 2009 – 3. čtení návrhu zákona
- Senát + prezident republiky
- Účinnost dnem vyhlášení (16. duben 2009)

Dotčená ustanovení zákona č. 13/1997 Sb.

- **Úprava vztahu mezi koncesionářem a státem při výstavbě dálnice nebo silnice 1. třídy (§ 18e)**
- **Upřesnění povinností při instalaci reklamních zařízení (§ 25, odst. 7)**
- **Upřesnění odpovědnosti za škodu (§ 27)**

Odpořvednost za škodu - obecně

- **Obecná prevenční povinnost vlastníka nemovitosti**
 - Vlastnictví zavazuje (čl. 11 LZPS)
 - Vlastník má povinnost počínat si při výkonu svého vlastnického práva tak, a by nedocházelo ke škodám na zdraví, majetku, přírodě a životním prostředí (§ 415 občanského zákoníku)
- **Právo na náhradu škody**
 - porušení právní povinnosti
 - vznik škody v příčinné souvislosti
 - zavinění
 - alespoň v formě nevědomé nedbalosti
 - výjimkou pouze případy objektivní odpovědnosti stanovené zákonem
- **Míra zavinění - *diligens pater familias***
 - srovnání s jednáním řádného hospodáře

Odpořvednost za škodu - § 27 odst. 3, 4

■ Před „chodníkovou novelou“

- (3) **Vlastník místní komunikace odpovídá** s výjimkou případů uvedených v odstavci 4 za škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti místní komunikace nebo průjezdního úseku silnice, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit, ani na ni předepsaným způsobem upozornit.
- (4) **Vlastník nemovitosti, která v zastavěném území obce hraničí se silnicí nebo s místní komunikací**, odpovídá za škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti na přilehlém chodníku, která vznikla znečištěním, náledím nebo sněhem, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit; u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit.

■ Neexistovala explicitní povinnost chodník uklízet

■ Ústavní konformita

- nucené práce
- jen v případě, že by nebylo v možnostech obce zajistit ochranu života a zdraví chodců

Odpovědnost za škodu - § 27 odst. 3

■ Po „chodníkové novele“

- (3) **Vlastník místní komunikace nebo chodníku** odpovídá za škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti chodníku, místní komunikace nebo průjezdního úseku silnice, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit, ani na ni předepsaným způsobem upozornit.

■ Nadále trvá:

- (1) **Uživatelé** dálnice, silnice, místní komunikace nebo chodníku nemají nárok na náhradu škody, která jim vznikla ze stavebního stavu nebo dopravně technického stavu těchto pozemních komunikací.
- (5) Úseky silnic, místních komunikací a chodníků, na kterých se pro jejich malý dopravní význam nezajišťuje sjízdnost a schůdnost odstraňováním sněhu a náledí, je vlastník povinen označit podle zvláštního právního předpisu nebo prováděcího právního předpisu. Vymezení takových úseků silnic stanoví příslušný kraj svým nařízením a **vymezení úseků místních komunikací a chodníků stanoví příslušná obec svým nařízením.**

Odpořvednost za škodu

- Uživatelé komunikace nebo chodníku nemají nárok na náhradu škody vzniklé ze stavebního nebo dopravně technického stavu

- Vlastník komunikace nebo chodníku odpovídá za škodu, jejíž příčinou byla závada ve sjízdnosti nebo schůdnosti
 - Vyvinění za předpokladu, že nebylo možné:
 - Závadu odstranit
 - Závadu zmírnit (pouze u následků povětrnostní situace)
 - Na závadu upozornit

- Zrušena odpovědnost vlastníka nemovitosti hraničící s komunikací

Odpovědnost za škodu II.

- **Vlastník komunikace nebo chodníku odpovídá za škodu **vlastníkům sousedních nemovitostí****
 - Pouze v důsledku stavebního nebo dopravně technického stavu
 - **Neodpovídá** za škody vzniklé v souvislosti s provozem
- **Nařízení obce**
 - Stanovení úseků komunikací a chodníků s malým dopravním významem
 - Nezajišťuje se sjízdnost nebo schůdnost
 - Povinnost takový úsek označit
- **Nařízení obce**
 - Stanovení rozsahu, způsobu a lhůt pro odstraňování závad ve schůdnosti chodníků a místních komunikací

Děkuji za pozornost ...

petr.kolar@vsci.cz